

KASTÉLY *ról*

na KASTÉLY

Hogy őszinte legyek, csak így magunk közt, rosszabbul végzem, mint ahogy kezdtem... Hóó, nem valami jól kezdtem... születtem, mondtam már, Courbevoie-ban, a Szajna mellett... ezredszer mondom... aztán jöttem-mentem, és tényleg rosszul végzem... az öregség, mondja maga... persze, az öregség!... nyilvánvaló!... az a hatvanhárom év meg a többi, pokoli nehéz itt beilleszkedni... klientúrát építeni... itt is meg ott!... hogy?, el is felejtettem!... orvos vagyok, a klientúra a betegek, de csak így magunk között, bizalmasan, nem a tudás számít, nem is a lelkiismeretesség... hanem mindenekelőtt és mindenek fölött a vonzerő... de a vonzerő, hatvan fölött?... elmehetsz persze manőkenek, múzeumi próbababának... akkor talán... akad egy-két bolond, akit majd érdeksz... de a nők!... én a jól öltözött, jó szagú, kikent-kifent krapek!... madárijesztő!, klientúra vagy sem, tudomány ide vagy oda, elriaszt mindenkit!... ha még tele volna a zsebe!... akkor talán... megtűrik! Hmm! Hmm!... de ha szegény a nyomorult?... mehet a szemétkosárba! Hallgasd csak meg a betegeket, ha az utcán jársz, vagy benn vagy a boltban... a fiatal kollegáról megy a szöveg... „bizony, asszonyom!... hölgyem!... a szemei! Micsoda szemek! Igen, a doktor!... rögtön tudta, mi a bajom!... cseppeket írt föl! Délben és este!... csodásak azok a cseppek!... csodás a fiatal doktor!...” Csak várd ki, míg te kerülsz szóba... míg rád kerül a sor!... „Morgolódó, fogatlan, tudatlan, folyton köpköd, ráadásul púpos...”, ki vagy végezve!... a nők fecsegése: végítélet... a férfiak a jogokkal küszködnek, a nők viszont kizárólag a komoly dolgokkal: ők a közvélemény! De hiszen az orvosi klientúra csupa nő!... és pont ők nincsenek veled?... ugrás! fulladj meg!... hogy a nők mind elmebetegek? Félnótás idióták?... akkor annál inkább! Mert minél korlátoltabbak, minél önfejtőbbek, minél menthetelenebbül kretének, annál inkább meg van a véleményük!... mehet a szemétkosárba a köpenye, meg a többi is!... a többi?... ellopták tőlem a Montmartre-on!... mindenemet!... a rue Girardon-on!... mondom, ha mondom... és nem mondhatom soha eleget!... mintha meg se akarnák hallani... pont azt, amit meg kéne hallani!... pedig én kimondom kereken... mindent!... betörték hozzám, a bosszúálló felszabadítók, elvittek tőlem mindent, a piacra! Ott sózták el!... nem túlzok, bizonyítékaim vannak, tanúk, nevek... a könyveimet, a műszereimet, a bútoraimat, a kézirataimat

mat!... mindent, ami mozdítható!... semmit se hagytak!... egy zsebkendőt se! Egyetlen széklet se!... még a falakat is eladták!... az egész lakást, mindent!... árengedményell!... Kiárúsítás!, ha mondom! Mit szól hozzá? Hallottam!... hogy természetes? Óó! Hogy Önnel ilyen nem történhet? Hogy megtette a szükséges óvintézkedéseket?... mert hogy kommunistább mint az első jöttment milliárdos? Franciább, mint a saláta?, Amerikaibb, mint Buffaló?... és hogy be van vágódva mindenhová, ahová kell? Páholy, pártsejt, sekrestye, ügyészség!... A vadonatúj Frunze?... a történelmi szükségszerűség bajnoka!... bajtárs?... biztosan!... hóhérségéd?, majd meglátjuk!... a bárdot nyalogatja?... hé! hé!

De közben méröm az nincs... kölcsönkértem egyet, hogy túlessek a kellemetlenkedőkön, legalább ennyi!... leülteted őket, méred a vérnyomásukat... minthogy folyton zabálnak, sokat isznak, még többet bagóznak, ritka, hogy 220-nál, 230-nál lejjebb volnának... a határon... az élet nekik olyan, mint egy lufi... a felső számtól félnek... hogy kipukkad! Az bizony a halál!... 250!... olyankor vége a hülyéskedésnek! A hitelenségnek! Bemondod a 230-at!... többet nem is látod őket! Ahogy ilyenkor rád néznek! Az a gyűlölet!... nekik szadista gyilkos vagyok! „A vizontlátásra! A vizontlátásra!”

Na jó!... megvan a méröm, avval mérem a barátaimat is... látogatóba jöttek, hogyan boldogulok... 220!... 230!... őket se látom többet!... vagyis, egyszóval, őszintén szólva, szeretném már abbahagyni... de muszáj folytatnom! *Diabolicum!* A nyugdíjig! Mert hogy talán!... de nem talán!, és amit félretettem? Amit! Mindet! De most rögtön!... Mindenekelőtt a fűtésre!... Hogy soha többé plusz ötben, mint tavaly télen! Igaz, már bele szoktunk! Hozzáedződünk! Na persze!... Északon edződünk!... Négy telet húztunk le ott... majdnem ötöt... mínusz huszonöt fokon... egy pajtában... tűz nélkül, tűz nem volt, a disznók is halálra fagytak... ahogy mondom!... vagyis hogy hozzá vagyunk szokva!... Elfújta a szalmatetőt a szél... Bent fűtyült a házban, verte a havat!... Lili, akit akkor operáltak... és ne hidd, hogy az a jégverem ingyen lett volna! Nem bizony!... tévedsz nagyon!... fizettem érte! Itt vannak a számlák, az ügyvéd is szignálta... a konzulátus pedig hitelesítette... érted már, hogy mért vagyok ennyire leégve!... nem csak

a montmartre-i rablók miatt!... a balti-tengeri rablók miatt is!... A montmartre-i rablók ki akarták ontani a belem, hadd csurogjon végig a rue Lepicen... a balti rablók fegyvere a skorbut... hadd rohadjak szét a börtönükben... majd két év bezárva, egy háromszor három méteres lukban!... a hideg kártyáját játszották meg... a jeges áramlat... de kibírtuk! Öt év, de fizető!... mert fizetem!... hogy csak tudjátok! Úgyhogy a félretett stekszem! Az összes jogdíjam!... elfüstöltem!... bele az örvénybe!... meg a bírósági letiltások!... vicces volt nagyon! De én tudtam előre!... és egy halvány reménysugár!... az öltönyömet, az egyetlen, még megvan, harmincnégyben vettem! Sejtettem én előre! Nem vagyok persze Poujade, én nem huszonöt évvel később veszem észre, hogy valami nem stimmel, amikor már mindennek vége, az ügy lezárva, a szereplők mind múmiák!... szóval elmondom, de csak hogy röhögessünk rajta, azt a harmincnégyes történetet!... olyan idők jöttek közben persze, hogy felejtethetek a divatot... az avenue Operán volt a szabóm... csináltatnék egy öltönyt, de figyeljen! Egy komoly darabot!... mint Poincaré! A legjobb szövetből! Olyat, mint a Poincaré zakó szabása!

Mert akkor kezdődött a Poincaré divat! Az a zakó! Különleges volt a szabása... olyan lett az enyém is, ma is megvan... mint az új!... kell ennél több?... kitartott végig Németországban... a negyvennégyes Németországban... a bombázások közepette! és micsoda bombázások! Aztán négy éven át... az emberekből fasírt! Lángolt ott minden! Tankok! Bombák! Sok milliárd ton-

nás romhalmaz! Egy kissé megfakult... de más semmi! Azután pedig a börtönök!... és öt év a Balti-tenger partján... és hogy el ne feledjem! Az a menekülés Bezons-tól La Rochelle-ig... meg a gibraltári katasztrófa! Már akkor is megvolt... mostanában nejlön öltönyökkel szédítenek, Grévin ruhákkal, atombiztos kimonókkal... hiszi, aki hiszi!... az enyém viszont itt van!, kicsit kopottasan, nem tagadom! Jól van!... az anyaga!... tizennégy kalandos évet élt már meg!... de közben a mi anyagunk is kopik!

Sose volt szokásom a feltűnősködés, nem öltöztem úgy, hogy mindenki engem bámuljon... ahogy a festők... Van Dyck... Rembrandt... Vlaminck... nem bizony!... inkább nagyon is hétköznapian, hogy ne figyeljenek föl rám... mert hogy orvos vagyok... fehér köpenyes... az is nejlönköpeny... rendes... vagyis hogy otthon nem vagyok feltűnő... kinn viszont már nem megy olyan természetesen, mert ugye az a Poincaré öltöny... vehetnék persze magamnak egy új öltönyt... nyilvánvaló!... ha még jobban spórolnék... mindenem... de habozok... tisztára olyan vagyok, mint az anyám... takarékos! Megtakarítok! De azért akad egy-két gyöngém... anyám szívrohamban halt meg, egy padon ült, az éhezésbe halt bele, a nélkülözésbe, én éppen börtönben ültem, Dániában, a Vesterfangselben... nem voltam ott, amikor meghalt, a halálra ítéltéknél voltam, K. épület... tizennyolc hónapot húztam ott le... a legrosszabb süketség nem más, mint amikor az ember nem akarja hallani, ne féljen, szedje össze magát...

Anyámról beszélek, mert szívbetegség ide, kimerültség meg éhezés oda, abban a szent meggyőződésben halt meg, hogy most ugyan rossz idők járnak, de ha bátor marad és takarékoskodik, akkor végül kijön az alagútból, minden újra olyan lesz, amilyen volt, hogy a kis húszas újra annyit fog érni, mint a húszas, huszonöt deka vaját megint huszonöt fillérért lehet majd kapni... a 14 előttről beszélek, természetesen... irtózom a könnyelműségtől... de ha az árakat nézem!... hogy mi ma egy öltöny ára!... akkor inkább hallgatok... vagy csak annyit mondok, hogy öltözni ma csak egy elnök, egy főzсарu, egy Picasso, egy Gallimard öltözhet!... ha kalóriában mérem egy Commisar öltöny árát, akkor volna miből élnem, tennem-vennem, a Szajnáat bámulnom, múzeumba járnom, fizetni a telefonom egy teljes éven át!... ma csak a bolond költ öltözködésre!... krumpli, répa, na igen!... nudli meg répa... nem panaszkodom!... volt az már rosszabb is!... sokkal rosszabb is!... még fizettem is érte!... ne kavarja össze!... az összes jogdíjam! Az egész *Utazás!*... és nem csak a bútoraim meg a kézírataim!... elúszott minden!... éljen az erőszak!... és nem csak a Montmartre-on, nem csak Saint-Maloban!... délen!... északon!... keleten!... nyugaton!... rablók mindenütt!... a Riviérán, Skandináviában!... mind egyformák!... még hogy ilyenek?... vagy olyanok?... egyetlen dolog érdekli őket... a hetvenötös cikk őrjíti őket! A híres törvény, csak hogy megfojthassanak, hogy mindenemet ellopják, hogy apróra trancsírozhassanak!

Viszont az én kis ügyeim!... az étlapot már jeleztem... nekem ugye, minél kevesebbet eszem, annál jobb!... de Lili, az más tészta!... Lilinek muszáj ennie!... gondom van rá!... az ő mesterségét ennyivel lehetetlen!... igaz, a luxusról nem mondtunk le: a kutyák... a kutyáink... ahogy azok ugatnak!... valaki a kerítésnél?... valami szarkeverő? Vagy egy gyilkos?... elengeded a falkát! Vúúú! Vúúú! És pucol is el!...

– Na de hol lakik? – kérdezné tőlem... – Büszke Artabánom!

– Bellevue-ben, uram!... a domboldalon! A plébánia mögött!... látja, hol van?... a Szajna völgyében... a szigeten van egy gyár, pont a fölött, onnét nem messze születtem... mondtam már... de nem lehet eleget mondani... szükagyúak!... Courbevoie, Szajna, a híd rámpája... van, akit idegesít, hogy Courbevoie-ban is emberek laknak... meg aztán a korom, mondom: a korom... 1894!... talán ismétlem magam?... meghülyültem?... jogom van hozzá!... aki a múlt században született, annak talán van joga, hogy ismétlges-

se!... Istenem!, és hogy panaszkodjon!... hogy mindent ócskának és szarnak tartson!... többek között, mondanám, azt a folyton zabáló és tintázó népséget, amelyik nem csak a Bastille, de a Tertre körül is ott nyüzsög, a jó anyjukat!... honnan az ördögből szalasztották őket? Vauvert-ből!... Périgord-ból... A Balkánról! Korzikából!... mert innét nem!... láttátok ti is, mint én, a nagy megfutamodást... ahogy téptek, menteni a menthetőt... milliószám hazafelé! Már bocsi! Az egész hadsereg... bele egyenesen a vakondlyukba!... a dajkám Puteaux-ba, Sentier des Bergeres... jobb volna elhallgatnom?... hagyjuk!

Vissza inkább a Bellevue-höz... a szigorú kúrához... nekem még menne... mert nálam csak a fejről van szó... minél kevesebbet eszem, annál jobb... szédülök, az biztos... amire rá is mondják: hát persze! Beszívott a krapek!... mondják is... eléred, hogy részeges semmittevőnek, semmirekellőnek tartsanak, ráadásul szenilisnek... sőt, visszaeső bűnözőnek!... hogy lenéznek? Nyugodj csak bele!... ha aggastyán, akkor minél kevesebbet kajál, annál jobb!... Lili viszont még nem vén! Táncórákat ad! Igaz, a táncórái nem sokat hoznak a konyhára!... még a fűtésre se futja!... de teszi, amit tehet... igaz, én is teszem, amit tehetek... szóval, azért el ne sírd magad, de igaz, nem nagyon mennek a dolgok!... nyíltan, őszintén, becsülettel... rosszabbul élünk, mint az utolsó melós, a szemben lakó, a lent lakó, aki Dreyfusnál gürizik... ha végiggondolom, mi mindent kapnak! *Securit!* Bizony ám, hölgyem!... biztosítás, vakáció... egy hónap szabadság!... tüntessek talán a Dreyfus előtt!... hogy

el vagyok nyomva? Hogy nem kapok fizetést? Meg sem értenék!... nem érdekel a Dreyfus! Biztonság! Szabadság? Biztosítás! Ha engem Dreyfus bányának hívnának, akkor persze volna becsületem!... de ha azt mondom, a Dreyfus bányában melózok, akkor csak kiröhögnek!... egyetlenegyben vagyok csak híres!... mert hogy küszködtem a francosokért, most kiplakátoznak érte a városban, áruló vagyok, zsidóüldöző, én kótyavetyéltem el a Maginot-vonalat, és Indokínát, de még Sziciliát is!... nincsenek ugye illúzióim! Mert ők se hiszik el ezeket a borzalmakat, de egyben azért biztos vagyok, hogy a hajszafolytatódik, míg a végén fel nem fordulok!... a túloldali rasszisták áldozata vagyok! Propagandatöltelék vagyok!...

De térjünk végre komolyabb témákra!... Mondtam, milyen a tél a Bellevue-ben... már hogy hideg... vicces nagyon... és azoknak, akik folyton panaszkodnak... szeretném látni, mit szólnának a skandináv körülményekhez... a Balti-tenger partján, ahol füttyül a szél, mert lyukas a szalmatető!... és hét végén mínusz huszonöt!... öt hosszú éven át, drága hölgyem! Alighogy a sittről kijöttem!... megnézném, milyen pofát vágnának azok a seggfejek, ha jeget kéne törniük, mert a tenger beállt!... Hát még Achille! Meg az egész pereputtya!... mert ugye a lényeg!... azok, akiket csak két évre varrtak be, Venstrébe, hetvenötös paragrafus! Szeretném látni a pofájukat!... már ha... már ha... rájuk lehetne nézni még!... kezét szorítanék velük... mikor a szavak már nem számítanak...

Beszéltem már róla, a szigetről... ki kell mondani, ami csak az öregeket érdekli... 76%-os rokkant nemigen akad köztük, se pedig tizenkettes önkéntes!... De ilyen az élet! Nem teszek szemrehányást!... ha tintáztam volna az elejétől fogva, mondjuk már az elemiben, akkor semmit se vennék észre, és most ott söprögetnék a Dreyfusnál... juttatások, biztosítás, megbecsülés...

De vissza inkább az orvostudományhoz... vannak azért betegeim... kétségtelen... nem dicsekedhetek azzal, hogy egyetlen egy se volna!... nem!, időről időre!... na jó!... megvizsgálom őket... nem vagyok rosszabb, mint akármelyik másik orvos... de jobb se!... kedves

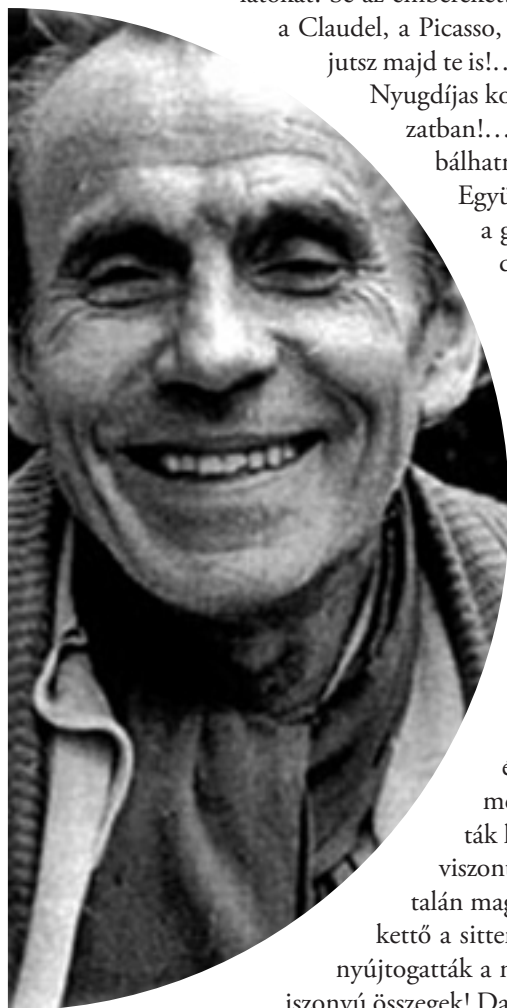
vagyok!, nagyon kedves! És nagyon lelkiismeretes!... a diagnózisom sose a divatot követi!... és a kezelés se légből kapott!... harmincöt év alatt soha egy rossz recept!... harmincöt év, ennyibe már egy ló is beledöglök!... nem mintha nem követném!... követem! bizony!... elolvasok, méghozzá alaposan, minden prospektust... két-három kilónyit hetente!... kukába!, kukába az egészet! Engem aztán nem fogtak perbe műhiba miatt!... ahogyan a régi törvénykönyv mondja!... irgum-burgum!... de hova küldenének? Polgári?... büntető?... Buchenwald?... Szibéria?... Már köszönöm!... kabbalista! Veszélyes méregkeve-
 ró! Semmit se vehetnek a szememre! Csak egyetlen apróságot... hogy sose kérek pénzt! Képtelen vagyok nyújtani a tenyerem!... még azoktól se!... nem megy!... gőgös idióta! És a fűszeres?... a tészta?... a kétszersült?... és a szén? Vagy a csapvíz? Azzal, hogy sose fogadtam el egy fillért se a betegetől, több kárt okoztam magamnak, mint a sorozatgyilkos Petiot, aki a kemencéjében égette el őket!... nagyúr vagyok, ennyi!... külvárosi nagyúr!... Albert Schweitzer, abbé Pierre, Juanovici, Latzareff, ők persze megengedhetik maguknak... de én trükközök, én gyanús vagyok!... mert hiszen ültem is, és ki tudja, miért!

A betegek, akikről beszélek, akik még maradtak, eljönnek hozzám, beszámolnak az állapotukról, sorolják a bajaikat... végighallgatom őket... még!... még!... kérem a részleteket... a körülményeket... de ahhoz képest, amin Lili meg én átmentünk húsz év óta... tehetségesen! Ők szűzfűk!... és ahogyan kievickéltünk belőle!... csupa ártatlanság!... jó, ha a harmada! A tizedrésze... bújjatok csak el a szekrény alatt!... mindegyik szekrény alatt! Üvöltetek a félelemtől!... hogy már csak annyi van hátra!... ahogy a siránkozásukat hallgatom, nem bírom megállni, hogy magamban ki ne mondjam, hogy „te átkozott, nyomorult, szerencsétlen idióta, hogyan jutottál te idáig? Ilyen pácba?... hát mi a fenét csináltál?”, de inkább elharapom!... Legyen inkább a Tomi cicáé, aki brrr! Brrr! A papírosomra... mert füttyül rá, hogy miket beszélek! Brrr! Brrr! Senkit sem érdekel! Se az állapotokat! Se az embereket! Se a hájasokat!... már bocsánat!... hájasok, mint a Churchill, a Claudel, a Picasso, a Bulganyin, mind együtt!, képek! Kééépek! És brr! Brr! Oda-
 juts majd te is!... akár komcsi, akár kapitális bajnok vagy, hízzál csak a duplára!

Nyugdíjas komisszárok! Mintha 1900-ban járnánk, csak éppen javított változatban!... mondd, hogy próbálkozzanak csak az én betegeimmel, megpróbálhatnánk talán... az ő érdekükben! Mindent csak az ő érdekükben! Együnk talán kevesebb húst!... az emésztésük ugyanis! Ha látnád azt a gyűlöletet!... istent kísértettél!... Has és torok! Politikai szenvedély ahhoz képest smafu!... rajongás, imádat!... nem hiszel a bélszínben? Megtagadod a whiskyt? Nincs helyed az élők körében!

Ami engem illet, már mondtam, hogy az élet, még az aszketikus élet is, rettenetesen drága... már úgy, hogy nem segít senki!, segély sehonnét!... sem a város, sem az A. S., sem a pártok, de még a rendőrség sem... sőt, épp ellenkezőleg! Mondhatom... épp ellenkezőleg!... akikkel találkozom, azokat mind segítik... lejmolnak mind... itt egy picit... ott még egyet... de inkább nagyot... az a bélelt boríték... egy eldugott sarokban! Ahogy abbé Pierre... ahogy Boileau... vessük csak össze... amazzal... a királlyal vagy az üdvhadsereggel!... ahogyan Schweitzer, Racine, törökméz... meg egy protkó!... *Picotin brothers!*... csak pár fillért, könyörgöm!

Ami éppen csak nevetséges volna, ennyi... nem is panaszkodnék, ha annyiszor rám nem olvassák a rasszizmusomat! Tíz éven át, ha mondom!... Tíz éven át! Hihetetlen aljasságokat! És még ők balhéznak a szuezi csatorna miatt?... de hiszen nem ők ásták ki... mert akkor még volna miért balhézni, ha mondom! Tölem viszont a kezem minden munkáját lopták el a rue Girardinben!... viszik talán magukkal a paradicsomba?... lehetséges!... tíz év aljaskodás, abból kettő a sitten... amíg ők, a többiek, Racine, Törökméz, Tartre, Schweitzer nyújtogatták a markukat... erre is, arra is... dőlt hozzájuk a lé meg a Nobel!... iszonyú összegek! Dagadtak, felhizlaltak, mint Göring, Churchill, Buddha!... Hülyé-

re hízott főkomisszárok! Tíz év, mondom! Jut szembe... abból kettő elzárva... az a hetvenötös cikkely! Ki alkalmazkodik? Az írók? Nyasgem!

Senkinek a szeme se rebben, erőlködhetek, olyan csak, mintha a cellabuli kedvéért mentem volna el odáig! Mintha jókedvemből adtam volna oda mindenemet a Buttes alkoholistáinak!... emléktáblát se egyhamar kapok! Saját csósszel, és azzal a felirattal, hogy „itt fosztották ki”...! I ismerem jól a világot, ami őket nem érinti, a hasuknak nem fontos, az nem is létezik! Gyönyörű!... én nem felejték!... se a kis lopásokat, se a nagyokat!... de a neveket sem... egyet se! Semmit!... olyan vagyok, mint minden ütődött, az emlékekkel vigasztalom magam... hogy milyen muris volt!... kihasználták, hogy sitten vagyok, kihasználták a hetvenötödik cikkelyt, és széthordták mindenemet! Tudom, kik voltak a rablók, követem őket, élnek, mint marci! Jót tett nekik a rablás!... Tartre ügynök például!... a térdemen csücsült a fritzek idején, most meg az ifúság bálványá, Sartre, a nagy hantás!... büszkén, előre szegzett állal, puha gallér, pástétom, szemüveg, illatok, és ami befér! Mauriac kobak fattyúja!... Az icipicit törpe görbe Claudel! Törékenyek, hibridek!... szamarak! dögvész! A bűn büntelen marad!...

Ha már irodalomról beszélünk, mondanék pár szót Denoëlről... a meggyilkolt Denoëlről!... ohó! Ronda hajlamai voltak!... ha úgy jött, persze eladta az embert, szépen és rendesen! Adott pillanatban, a körülmények függvényében... összecsomózott, eladott!... máskor viszont visszakozott, elnézést kért, mint x... mint y (itt száz név következik!), de volt valami a mentségére... méghozzá, hogy szenvedélyesen szerette az irodalmat... elismerte a munkáját, respektálta a szerzőt... nem úgy, mint Brottin!... Brottin Achille undorító szatócsként végezte, annyira lent, amennyire csak lehet... csak a steksz érdeklí már! Több stekszet akarok! Mindig többet! Milliárdos akarok lenni! Még több seggnyalót körülöttem!... nyelvet ki, gatyát le!...

A meggyilkolt Denoël mindent elolvasott... Brottin viszont, akárcsak Claudel, csakis a tőzsdei híreket... kedvenc olvasmánya a „Pin-brain-Trust”: elnöknek Norbert, a török-méz!... haha!... ha még nem tudná... olvasás helyett az ürge bagózik, lábat mos és trombitál! Aztán jön a fej vagy írás, hogy kiadják-e!, legfeljebb egy íróval több!... úgyis van már vagy ezer, teli velük a pince! Akkor mehet az egész a kukába?... a bunkók úgysem olvasnak!... füttyölök rá! Szemétbe! Na, jól kinézek!... ürítik a kukákat? Rám is vár vagy kettő!... de ha én nem megyek, akkor ki megy oda?... Brottin sohanapján!... enyim a pohár!... csak merészen, kisőreg! A Lukum? Inkább a halál!... közel hatvannégy éve már, hogy ezt mondogatom... csak merészen, kisőreg! Hát, jól kinézek!... pedig még talán lehetne... a kuka meg a csak merészen kisőreg!... tőlünk az út legalább kétszáz méter... igaz, hogy addig lejt... akkor viszem, amikor már besötétedett, hogy ne lássanak... ott hagyom az úton... de ellopják!... már legalább tíz kukámat lopták el... mert nem csak a Tisztoztatás... lopnak ezek mindent... mindenütt! Ráadásul lejáratom magam, azzal, hogy én viszem ki a szemetet... azért, hogy senki se hív már doktornak... hanem csak úrnak... nemsokára már vén hülyének fognak nevezni! Számítok rá... egy orvos, akinek nincsen cselédje, de még bejárónője se, autóról nem is szólva, és aki maga viszi ki a szemetet... ráadásul könyveket ír!... meg még ült is... Érdemes elgondolkodni róla!...

De addig is, amíg gondolkodol, megvehetnéd egy könyvem, akár kettőt, jót tennél velem...

Ne is beszéljünk róla!... de az, ami teljesen kihoz a sodromból... ami gyűlölettel tölt el... pontosan ezen az úton!... az autók!... meg nem állnának! Mint az örültek!... szá-

guldanak Versailles felé! Autó autó hátán!... hétközben!, vasárnap! Mintha ingyen kapnák a benzint... egy ember ül benne... három... vagy akár hat!... dagadt, hájas, mindhiába!... hova a fenébe?... piálni, zabálni, ízélni? Az annyát!... még! még!... üzleti ebédre?... bédre?... bédre?... üzleti böffenésre?... Boááá!, miközben tőlem három kukát is elloptak? Miközben a milliárdosok azon dühöngenek, hogy nem eléggé húz a motor? Lefröcskölnek... hát a kukák?... ők meg kacsasültet böfögnek? Plutokraták, puzsádok, komcsik, végigböfögik az autópályát! Kacsasültzabálók egyesültek! Százötvennel repesszetek! Többet fingtok és böfögtök a világbékéért, mint egymillió gyalogos! Történelmi kacsacomb!... történelmi fogadók! Történelmi étlapok!... olyan részegítőn állsz föl az asztaltól (*Château Trompette 1900*), hogy az maga a csoda! Pimaszság! Nehogy belerohanj a töltésbe! Nehogy kidönts a jegenyét! A nyárfát! Kormány és kormányzás!... bumm!, kétezer jegenyefa!... önmagát bünteti az ipse!... a fenébe! Búzlík a fék! Izzik a fék!... az autópálya! Az alagút! Részeg a víg cimborá! Előzd meg! Még egyet előzz meg!, most aztán mindent bele!, micsoda élvezet! Boldogság!... Hóóó! *Chateau Trompette 1900!*... megszépíti az életedet!... a szakadék! A kacsasült!... ezerháromszáz kocsi egymás hegyén-hátán! A jó szentségit! Véres hús, mehet a sütőbe! Most bele a gázba! Nyitod már a sütőt! Kezdődik a Mise! De nem a szenteltvizes!... a vérrrel öntözött! Vérrrel, béllal bélelt alagút!... az a kevés, aki kimenekült, sose fogja megtudni, hogy megölte-e az összes többit! Keresztesek keresztbe! Röpül a zarándok! Tele velük a jegenye! Fingik, böfög, dühöng, tökrészeg! *Chateau Trompette!* Házias kacsacomb! A csendőrök csak nézik... mormognak valamit... mozdulnak... jeleznek... integetnek!... a hívek pedig harminc kilométeres körzetből mind itt vannak... látni akarják! Mindent! A töltés mindkét oldalon kíváncsiakkal tele!... anyók, apók, nénék, babák! Szadista kíváncsikodók! Százharminccal az alagútba, az autócsodák, a csendőrök sora... integetnek... füstöl az alagút! *Chateau Trompette!* Ég az aszfalt!...

Ha én gazdag volnék, vagy ha volna biztosításom, akkor most egy Napóleon nyugalomával nézném a kavarodást, a nitrogén olaj lipid kaucsuk dózsolást, a benzint, a kacsát és a pia diadalát! Papák, nyanyák, verdák a kukába!... hát persze!... és brávo!... de van egy kis difi!... nem egészen azt kapják, amire vágnak!... mert nem!... mondd csak ki! Hiányzik... szorongatja az embert a düh, a keserűség, a gyűlölet... az a sok disznó!... a fogadó, egyetlen korty bordói, a kocsi egyperces benzine... egy hónapig megélnék belőle!... és még föl se másznék a töltésre! Ki se kellene döntenünk a jegenyét!... nem veszem be a mazochizmusukat!... mondom!, se a haver nagy dumáját! Se pedig Tartre öndicséretét!... de Achille fapofáját se... de még a vitézét se! Mert mire olyan büszke? Hogy meg akart gyilkolni?... igen?, hogy tudta, mire készül? És még szét is kürtöli mindenütt? Még meg is írta?... az anyád! Itt vagyok!, még nem késő! Jöjjön csak!, várom!... én mindig itt vagyok, nem megyek sehová, várok azokra, akik késnek... Egy tavasz... kettő... három... addigra már nem leszek... akkor már késő... természetes halállal halok meg... ■■■

Szávai János fordítása

Louis-Ferdinand Céline (1894–1961; eredeti nevén: Destouches): francia író és orvos. Írói névként nagyanyja lánykori nevét használta. Céline-t a huszadik század egyik legnagyobb hatású írójaként tartják számon, aki egy olyan új stílust alakított ki, amely modernizálta a francia és a világirodalmat egyaránt. Mindamellett a második világháború alatt tett kijelentései nyomán vitatott személyiséggé vált.

Szávai János (Budapest, 1940): irodalomtörténész, műfordító, egyetemi tanár (ELTE Budapest és Paris IV-Sorbonne). Legutóbbi kötete: *A kassai dóm* (Kalligram, 2008).